

УДК 330.341.1:656.2

ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИКИ ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Зубенко В.О., к.е.н, доцент (УкрДАЗТ)

Запропоновано використання логістики для інтенсифікації інноваційної діяльності на залізничному транспорті.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, логістика, залізничний транспорт.*

Постановка проблеми. У ринковій економіці інноваційне підприємництво стає важливішим заходом забезпечення конкурентоспроможності та довгострокової стійкості підприємств будь-якої галузі.

Досвід роботи підприємств у ринкових умовах господарювання дозволив більшості з них сформувати ефективний механізм управління інноваційними процесами, виділити інноваційну діяльність як важливу функцію управління та як головну модель розвитку.

У той же час, залізниці України виявились не досить готовими до активної інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки та жорсткої конкуренції. Як наслідок, відбулося зниження ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності.

Основною причиною становища, що склалося, є низький рівень адаптації управлінських і техніко-технологічних служб залізниць до ринкових умов господарювання та недостатнє методичне забезпечення інноваційної діяльності з урахуванням галузевої специфіки.

Особливого значення активізація інноваційної діяльності залізничного транспорту набуває в умовах міжнародних транспортних коридорів та підготовки до Євро-2012.

Аналіз досліджень та публікацій. На сьогодні тема дослідження теоретичних основ інноваційної діяльності досить популярна, їй присвячена ціла низка праць за авторством: Л.Ю.Гордієнко, В.І.Захарченко, С.М.Ілляшенко, М.А.Йохна, Б.Санто, Е.А.Уткін та ін. [1- 6]. В даних роботах вивчається сутність інноваційної діяльності, її цілі і принципи, основні напрямки інноваційної діяльності, планування та контроль інноваційної діяльності. При цьому всі дослідження не стосуються залізничного транспорту, що не дозволяє повно і комплексно вирішити вищезазначене питання, а це відповідно знижує ефективність інноваційної діяльності та погіршує якість схвалюваних управлінських рішень і негативно впливає на конкурентоспроможність залізничного транспорту.

В.Л.Дикань, Ю.Ф.Кулаєв, В.І.Пасічник, Є.М.Сич [7-10] займалися вивчення інноваційної діяльності залізничного транспорту, однак поза

увагою лишилося дослідження впливу логістики на інноваційну діяльність.

Мета статті. Тому, метою статті є дослідити можливість використання логістики для інтенсифікації інноваційної діяльності на залізничному транспорті.

Основний матеріал. Територією України пролягають чотири європейських Міжнародні транспортні коридори (№ 3, 5, 7 і 9). Вони створюють головні напрями руху вантажо- і пасажиропотоків.

Це набуває особливого значення з огляду на значну роль зовнішньоторговельного обороту України з державами ЄС (обсяги обороту товарами та послугами з країнами – членами ЄС у 2010 році зросли порівняно з 2009 роком на 13,73%, при цьому обсяги експорту товарів та послуг зросли в порівнянні з 2009 роком на 10,14%, а імпорт товарів та послуг зріс на 16,44%) [11].

Підтверджують цей факт і те, що за останні роки при аналізі розподілу транспортної роботи між внутрішніми та зовнішніми споживачами залізниці, можна відмітити, що співвідношення складатиметься на користь останніх.

Дослідивши сучасний економічний стан українських залізниць, слід зазначити, що перспективи розбудови залізничного транспорту України в зоні транспортних коридорів повинні включати наступні основні напрямки:

- вдосконалення мережі залізниць, реконструкція і розвиток станцій;

- будівництво путепровідних залізничних розв'язок і нових пасажирських зупинних пунктів приміських електричок на перетинах залізничних колій з найважливішими магістралями міста;

- випереджаючий розвиток та інтенсифікація використання швидкісних і наймогутніших за провізною спроможністю елементів транспортної системи, таких, як залізничні лінії;

- розвиток матеріально-технічної бази залізничного транспорту (рухомого складу, дистанцій колії, електропостачання, сигналізації і зв'язку, механізації навантажувально-розвантажувальних робіт та інших елементів транспортної системи);

- підвищення технічних і експлуатаційних показників роботи пасажирського залізничного транспорту;

- будівництво обхідних кільцевих і напівкільцевих залізничних ліній з посиленням їх на окремих ділянках за рахунок укладання додаткових, головних колій, що забезпечують пропуск необхідних розмірів руху пасажирських і вантажних потягів.

Таким чином інноваційний розвиток залізниць України є вельми необхідним на сучасному етапі розвитку, і з точки зору перспектив розвитку залізничного транспорту в межах країни, і в зоні міжнародних транспортних коридорів.

Крім того, прискорення темпів науково-технічного розвитку приводить до підвищення швидкості оновлення видів транспортних послуг та умов їх надання, а отже, до скорочення їх життєвих циклів, технології та до підвищення інтенсивної конкурентної боротьби на ринку транспортних перевезень.

Тобто на сучасному етапі розвитку залізницям України для забезпечення конкурентоспроможності як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку транспортних послуг вкрай необхідно не тільки постійно впроваджувати інноваційні проекти, а й розробити дієві заходи що інтенсифікації їх інноваційної діяльності.

На нашу думку, лише використання прогресивних підходів до управління, а саме логістики, дозволить забезпечити гнучкий характер управління інноваційними процесами.

Пов'язано це з тим, що логістика базується на принципах: комплексності, системності, науковості, конкретності, конструктивності, надійності і варіантності.

Тобто нематеріальний актив, який створюється безпосередньо в інноваційному процесі, являє собою особливий ресурсний потік, траєкторія руху якого становить просторову сітку інноваційних комунікацій, що виникають.

У довгостроковому періоді все сукупні ресурси інновації можуть бути представлені у вигляді потоків, які існують в певний інтервал і вимірюються за певний проміжок часу. Основні параметри таких ресурсних потоків включають траєкторію, швидкість і час руху ресурсу, довжину шляху та інтенсивність.

Інформаційний потік в логістиці генерується вхідним матеріальним потоком конкретної логістичної системи. В інноваціях нематеріальний потік, який є рухом нововведення, має функцію схожу з функціями матеріального або фінансового потоків, але пріоритетну їм. Цьому потоку також відповідає свій інформаційний обслуговуючий потік, що генерується початковим нематеріальним активом.

Таким чином в інноваціях доводиться моделювати абстрактні логічні конструкції

інноваційних зв'язків і відносин з приводу впровадження новачі у виробничу (експлуатаційну) діяльність.

Логістична система підтримує функціонування інновації в умовах постійних внутрішніх і зовнішніх змін, які стосуються не тільки кількісних характеристик інноваційних потоків, але і умов і узгоджених правил руху нововведення по стадіям життєвого циклу. Інформаційний потік є основою інноваційного на перших етапах його виникнення. Властивість підтримувати свої параметри в умовах нестійкою зовнішнього середовища може бути досягнута тільки при мінімальних затратах інформації під час комунікацій між суб'єктами інновації. У цьому відбивається діалектика мінливості і стійкості, що притаманна кожній системі. З іншого боку для ефективного руху матеріального і нематеріального потоків в інноваціях необхідно цілеспрямований рух фінансових коштів. Він за своїм призначенням містить перенесену авансовану вартість об'єктів інноваційних процесів.

З урахуванням вищесказаного, взаємодія таких елементів логістичного потоку як інформаційні, матеріальні та фінансові потоки в інноваційному процесі, можна розглядати як логістичну операцію інноваційних процесів.

У зв'язку з тим, що на залізницях України відсутній відділ з логістики, тому для виконання функцій з логістичного забезпечення інноваційної діяльності слід створити окремий підрозділ при управлінні залізниці.

Висновок. Таким чином, використання логістики буде сприяти інтенсифікації інноваційної діяльності та забезпеченню її ефективності в умовах постійних внутрішніх і зовнішніх змін, які стосуються не тільки кількісних характеристик інноваційних потоків, але й умов і узгоджених правил руху нововведення по стадіях життєвого циклу інновації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гордієнко Л.Ю. Інноваційний менеджмент / Л.Ю.Гордієнко – Х. : ХДЕУ, 2001. – 77 с.
2. Захарченко В.И. Комплексная оценка эффективности внедрения инновации / В.И. Захарченко, О.В. Побереженец, Д.М.Ясин // Экономика та держава. – 2004. – №11. – С. 23 – 31.
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи / С.М.Ілляшенко. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. - 278 с.
4. Йохна М.А. Экономика і організація інноваційної діяльності: навч. посібн. / М.А.Йохна, В.В.Стадник. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 400с.
5. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б.Санто; под.ред. Б.В.Сазонова. - М.: Прогресс, 1990.- 296 с.
6. Уткин Э.А. Инновационный менеджмент / Э.А.Уткин, Н.И.Морозова, Г.И.Морозова. – М.: АКАЛИС. – 1996. - 208 с.

7. Дикань В.Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: Монографія / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко. – Харків: УкрДАЗТ, 2008. - 194 с.

8. Кулаєв Ю.Ф. Концептуальні аспекти оптимального управління пасажирськими перевозками / Ю.Ф.Кулаєв, И.М.Аксенов // Залізничний транспорт України. - 2000. - №4. - С.2-8.

9. Пасічник В.І. Управління економікою експлуатаційної роботи залізниць України: навч. пос. / В.І.Пасічник. – К.: Основа, 2005. – 376 с.

10. Сич Є.М. Теоретичні основи розвитку інноваційно-інвестиційних систем / Є.М.Сич, В.П.Льчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2003.- Т.8. - С. 64-68.

11. Відносини України з ЄС (інформаційна довідка). – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2822.htm>

Анотація. Предложено использование логистики для интенсификации инновационной деятельности на железнодорожном транспорте.

Ключевые слова: инновационная деятельность, логистика, железнодорожный транспорт.

Summary. Use of logistics for an intensification of innovative activity on a railway transportation is offered.

Keywords: innovative activity, logistics, a railway transportation.

Рецензент к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.

УДК 656.2

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

Калініченко О. І., аспірант (УкрДАЗТ)

Визначено основні фактори, які обумовлюють конкурентоспроможність вітчизняної транспортної системи та умови її забезпечення. Розглянуто основні напрямки інноваційної діяльності на транспорті з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної транспортної системи.

Ключові слова: конкурентоспроможність, транспортна система, інноваційна діяльність, транспортна інфраструктура.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Місія держави у сфері транспорту - створення умов для підвищення якості життя і задоволення потреб людини та економіки через доступ до безпечних, економічних та якісних транспортних послуг. Для її виконання необхідна сучасна інфраструктура і транспортні засоби.

Транспорт є системоутворюючою галуззю, яка забезпечує не тільки переміщення вантажів і перевезення пасажирів, але поряд з цим служить каталізатором для промислового зростання, створюючи попит на високотехнологічну продукцію народного господарства.

В теперішній час гостро постає питання конкурентоспроможності транспортної системи України. За критеріями якості послуг, швидкості перевезень вона відстає від транспортних систем розвинених країн.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. Аналіз наукової літератури з проблем забезпечення конкурентоспроможності транспортної системи України доводить існування різноманітності підходів до їх вирішення. Провідними вітчизняними вченими, які займалися цією проблематикою, є Ю.С. Бараш, О.Г. Дейнека, В.Л. Дикань, Г.М. Кірта, Ю.Є. Пашенко, Л.О. Позднякова, О.М. Пшінько, Ю.М. Цветов та ін. [1-6]. Разом з тим, враховуючи вагомий внесок в теорію та практику конкурентоспроможності транспортної системи України зазначених науковців, необхідно додатково зосередити увагу на необхідних інноваційних заходах, розкрити фактори та умови забезпечення конкурентоспроможності.

Метою статті є визначення основних факторів, які обумовлюють